

Rolnummer 239

Arrest nr. 12/92
van 20 februari 1992

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van artikel 4 van de wet van 20 februari 1990 betreffende het personeel van de overheidsbesturen en van sommige instellingen van openbaar nut, ingesteld door de Franse Gemeenschapsexecutieve.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters I. Pétry en J. Delva,
en de rechters J. Wathelet, D. André, F. Debaedts,
L. De Grève en L.P. Suetens,
bijgestaan door de griffier H. Van der Zwalmen,
voorgezeten door voorzitter I. Pétry,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

*

I. ONDERWERP VAN DE VORDERING

Bij verzoekschrift van 13 september 1990, bij het Hof ingediend per op dezelfde dag ter post aangetekende brief, en op 18 september 1990 op de griffie ontvangen, stelt de Franse Gemeenschapsexecutieve, vertegenwoordigd door haar Minister-Voorzitter, wiens kabinet gevestigd is te 1040 Brussel, Kunstlaan 19 AD, beroep in tot vernietiging van artikel 4 van de wet van 20 februari 1990 betreffende het personeel van de overheidsbesturen en van sommige instellingen van openbaar nut, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 13 maart 1990.

II. DE RECHTSPLEGING

Bij beschikking van 18 september 1990 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er ten deze geen reden was tot toepassing van de artikelen 71 en volgende van de voornoemde bijzondere wet.

Van het beroep is kennis gegeven conform artikel 76 van de voormelde wet bij op 16 oktober 1990 ter post aangetekende brieven, op 17 en 18 oktober 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Het bij artikel 74 van de voormelde wet voorgeschreven bericht is in het Belgisch Staatsblad van 18 oktober 1990 bekendgemaakt.

De Ministerraad, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, wiens kabinet gevestigd is te 1000 Brussel, Wetstraat 16, de Waalse Gewestexecutieve, vertegenwoordigd door haar Minister-Voorzitter, wiens kabinet gevestigd is te 5000 Namen, rue de Fer, 42, en de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve, vertegenwoordigd door haar Minister-Voorzitter, wiens kabinet gevestigd is te 1000 Brussel, Hertogstraat 9, hebben elk een memorie ingediend bij respectievelijk op 30 november 1990, op 30 november 1990 en op 3 december 1990 ter post aangetekende brieven.

Afschriften van die memories zijn overgezonden conform artikel 89 van de organieke wet bij op 6 december 1990 ter post aangetekende brieven, op 7 december 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

De Franse Gemeenschapsexecutieve, de Ministerraad, de Waalse Gewestexecutieve en de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve hebben elk een memorie van antwoord ingediend bij respectievelijk op 4 januari 1991, op 4 januari 1991, op 7 januari 1991 en op 7 januari 1991 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikkingen van 6 maart 1991 en van 2 juli 1991 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen respectievelijk tot 13 september 1991 en 13 maart 1992 verlengd.

De Ministerraad heeft een "zittingsnota" overgezonden bij op 21 augustus 1991 ter post aangetekende brief, op 22 augustus 1991 op de griffie ontvangen.

Bij beschikking van 13 november 1991 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting op 5 december 1991 vastgesteld.

Van die beschikking is kennis gegeven aan de partijen, die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 13 november 1991 ter post aangetekende brieven, op 14 november 1991 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Op de terechtzitting van 5 december 1991 :

- zijn verschenen :
 - Mr. P. Legros, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapsexecutieve;
 - Mr. M. Mahieu, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
 - Mr. V. Thiry, advocaat bij de balie te Luik, voor de Waalse Gewestsexecutieve;
 - Mr. Verdussen, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve;
- hebben de rechters D. André en F. Debaedts verslag uitgebracht;
- zijn de voormelde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

III. DE BESTREDEN WETSBEPALING

Artikel 4 van de wet van 20 februari 1990, dat artikel 8 vervangt van het koninklijk besluit nr. 56 van 16 juli 1982 betreffende de werving in sommige overheidsdiensten, gewijzigd bij de programmawet van 30 december 1988, bepaalt :

"§ 1. Niettegenstaande elke andere bepaling geschieden de aanwervingen volgens de in de personeelsstatuten gestelde regels.

§ 2. In afwijking van § 1 kunnen de in de besturen en andere diensten van de ministeries alsook in de instellingen van openbaar nut onder het gezag, de controle of het toezicht van de Staat en bedoeld in artikel 94, § 2, van de programmawet van 30 december 1988, personen onder het stelsel van een arbeidsovereenkomst in dienst worden genomen uitsluitend om :

a) aan uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften te voldoen; het betreft ofwel in de tijd beperkte acties ofwel een buitengewone toename van het werk;

b) ambtenaren te vervangen die hun betrekking niet of slechts deeltijds bekleden, met inbegrip van de ambtenaren die hun loopbaan onderbreken in de zin van het koninklijk besluit van 3 juli 1985 betreffende de onderbreking van de beroepsloopbaan in de besturen en andere diensten van de ministeries, onverminderd de mogelijkheid om een statutair personeelslid door een ander statutair personeelslid te vervangen;

c) bijkomende of specifieke opdrachten te vervullen.

Na onderhandeling met de representatieve vakorganisaties en op de voordracht van de Minister tot wiens bevoegdheid het Openbaar Ambt behoort bepaalt de Koning :

1° de voorwaarden en de wijze waarop personen met inachtneming van de dwingende bepalingen van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten in dienst worden genomen met een arbeidsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid;

2° de in het eerste lid, c, bedoelde specifieke of

bijkomende opdrachten.

De in het tweede lid bedoelde koninklijke besluiten vinden van rechtswege toepassing op de in het eerste lid bedoelde instellingen van openbaar nut, zonder dat het nodig is om de bij de wets- of verordeningsbepalingen voorgeschreven adviezen of voorstellen van die instellingen te vragen of af te wachten.

§ 3. In afwijking van § 1 kunnen in de instelling van openbaar nut waarop artikel 1 of 2 van dit besluit van toepassing is maar die niet in § 2 bedoeld zijn, personen onder het stelsel van een arbeidsovereenkomst in dienst worden genomen in de gevallen en onder de voorwaarden die de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit bepaalt op de voordracht of met het akkoord van de Minister tot wiens bevoegdheid het Openbaar Ambt behoort, behalve voor de aanwervingen van vaste personeelsleden."

De wet van 20 februari 1990 heeft als eerste doel de diverse vormen van dienstbetrekkingen en arbeidsregelingen in de overheidssectoren te uniformeren en te vereenvoudigen. De wet voert daar twee categorieën van personeel in : het statutaire en het contractuele.

Het tweede doel van de wet van 20 februari 1990 is erop toe te zien dat de continuïteit van de openbare dienst wordt gewaarborgd doordat de tijdelijke personeelsleden de mogelijkheid krijgen in vast dienstverband te worden aangeworven voor zover ze voor een vergelijkend aanwervingsexamen slagen.

Artikel 4, het onderwerp van het beroep, bevestigt wel dat de aanwerving geschiedt volgens de geldende statutaire bepalingen, maar staat evenwel toe dat, op bepaalde voorwaarden en met limitatief opgesomde oogmerken, personeel op arbeidsovereenkomst wordt in dienst genomen. Het artikel belast ten slotte de Koning met het vaststellen van de

wijze waarop dat in zijn werk gaat.

IV. IN RECHTE

A.1. De Franse Gemeenschapsexecutieve ontwikkelt één vernietigingsmiddel, waarin schending wordt aangevoerd "van de artikelen 59bis en 66, tweede en derde lid van de Grondwet, schending van de artikelen 9, 87 en 96 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, schending van het zogeheten grondwettelijke algemene beginsel van 'trouw' of 'federale loyau-teit', en bevoegdheidsoverschrijding". Dat middel bestaat uit drie onderdelen.

A.2. In het eerste onderdeel van het middel ontwikkelt de verzoekende partij twee bezwaren tegen artikel 4 van de wet van 20 februari 1990.

Volgens de verzoekende partij behoren het bepalen van de situaties waarin bij arbeidsovereenkomst van het beginsel van de indienstneming van het personeel krachtens het statuut mag worden afgeweken, en van de bijzondere voorwaarden van die arbeidsovereenkomsten, tot de exclusieve bevoegdheid van de Gemeenschaps- en de Gewestexecutieven, zelfs wanneer er geen koninklijk besluit is tot vaststelling van de algemene beginselen van het statuut van het personeel van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten. De bestreden norm wordt door de verzoekende partij immers als een uitvoeringsregel en niet als een algemeen beginsel beschouwd.

Voorts mag volgens de verzoekende partij de nationale overheid de goedkeuring van het koninklijk besluit tot vaststelling van de algemene principes, bedoeld in artikel 87, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, niet vertragen en zo de uitoefening belemmeren van de bevoegdheden die aan de Gemeenschappen en de Gewesten inzake het statuut van hun personeel zijn toegekend.

A.3. Ter weerlegging van het eerste onderdeel van het middel stelt de Ministerraad allereerst dat de verzoekende partij niet nauwkeurig vermeldt in hoeverre artikel 59bis van de Grondwet zou zijn geschonden. Dat volstaat, aldus de Ministerraad, om op de beweerde schending afwijkend te beschikken, te meer daar, aldus de Ministerraad, na systematisch onderzoek van de ingeroepen grondwetsbepaling, geen relevant element van artikel 4 van de bestreden wet de in artikel 59bis van de Grondwet omschreven bevoegdheden van de Gemeenschappen blijkt te schenden.

Met betrekking tot de beweerde schending van artikel 66 van de Grondwet stelt de Ministerraad alleen dat het Hof niet bevoegd is om die grondwettelijke bepaling te handhaven.

Inzake de schending van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, toont de Ministerraad aan dat artikel 4 van de bestreden wet niet op de communautaire instellingen van openbaar nut toepasselijk is. Immers, ingevolge de opmerkingen van de afdeling wetgeving van de Raad van State over het voorontwerp van wet, is er op toegezien dat, door het wijzigen van de tekst van het ontwerp, het juiste toepassingsgebied van de wet gepreciseerd is opdat zij niet op het personeel van de communautaire en gewestelijke instellingen van openbaar nut van toepassing kon zijn. Het vaststellen van het statuut van dat personeel komt, in de huidige stand van de wetgeving, aan de Gemeenschappen en de Gewesten toe. De Ministerraad doet in dat verband opmerken dat in de parlementaire voorbereiding van de bestreden wet constant naar de nationale instellingen van openbaar nut wordt verwezen.

Ten onrechte ook, aldus de Ministerraad, stelt de verzoekende partij dat artikel 87 van de voormelde bijzondere wet door de bestreden bepaling zou zijn geschonden.

Immers, op het tijdstip van de indiening van het verzoekschrift blijft het vroegere artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 van toepassing. De nieuwe communautaire bevoegdheden, zoals zij uit artikel 87, § 3, van de bijzondere wet gewijzigd in 1988, voortvloeien, zullen immers pas kunnen worden uitgeoefend nadat het koninklijk besluit tot vaststelling van de algemene principes bedoeld in artikel 87, § 4, van de bijzondere wet in werking zal zijn getreden. Een en ander is ontegensprekelijk een uitvloeisel van artikel 18, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1988. Nu bij de invoering van de bestreden wet het bij het nieuwe artikel 87, § 4, van de bijzondere wet bedoelde koninklijk besluit niet is aangenomen, dient men aansluiting te zoeken bij het in dat opzicht geldende vroegere artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Het staat vast dat het vroegere artikel 87, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 uitdrukkelijk bepaalt dat het personeel van de Executieven van de Gemeenschappen en de Gewesten

onderworpen is aan de wettelijke en statutaire regels die toepasselijk zijn op het vastbenoemd, tijdelijk, hulp-, en tijdelijk werkliedenpersoneel van de Staat. Bijgevolg, concludeert de Ministerraad, heeft de wetgever volkomen in overeenstemming met het vroegere artikel 87, § 3, de bestreden wet en met name artikel 4 ervan kunnen aannemen, welk artikel, zowel voor de Staat als voor de Gemeenschappen en de Gewesten, de regeling wijzigt betreffende de indienstneming van personeel langs contractuele weg.

Artikel 96 van de bijzondere wet voormeld, dat overduidelijk van toepassing is, is evenmin geschonden. Daar de bestreden bepaling immers niet op de communautaire en gewestelijke instellingen van openbaar nut toepasselijk is, schendt zij geenszins artikel 96 van de bijzondere wet, dat alleen op die instellingen betrekking heeft.

- A.4. In antwoord op het tweede ontwikkelde aspect van het middel, namelijk de schending door artikel 4 van de wet van 20 februari 1990 van het grondwettelijke algemene beginsel van trouw of van federale loyauteit stelt de Ministerraad in de eerste plaats dat er in het Belgische recht geen grondwettelijk algemeen beginsel bestaat waarin de trouw of de federale loyauteit ligt verankerd. Hoogstens kan worden aangenomen dat het om een politieke norm gaat. Hoe dan ook toont de verzoekende partij, aldus de Ministerraad, noch het bestaan van een algemeen rechtsbeginsel aan, noch preciseert zij de inhoud ervan.

Ook al zou, aldus de Ministerraad, moeten worden aangenomen dat in het Belgisch grondwettelijk recht een beginsel van federale loyauteit bestaat, toch zou het Arbitragehof niet bevoegd tot toetsen eraan zijn : het beginsel van federale loyauteit, zo het in het Belgische grondwettelijke recht al bestaat, is volgens de Ministerraad geen bevoegdheidsverdelende regel.

Ten slotte betoogt de Ministerraad dat, ook al zouden de eerste twee schakels van zijn betoog worden weerlegd, het bestreden wetsartikel het ingeroepen algemene beginsel absoluut niet schendt.

- A.5. In haar memorie geeft de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve als haar overtuiging te kennen dat de Gemeenschappen en de Gewesten gemachtigd zijn het administratief en geldelijk statuut te regelen van hun in vast verband benoemd tijdelijk en hulp-personeel. Volgens de Brusselse Executieve heeft de uitzondering in § 4 van artikel 87 van de

bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd door de bijzondere wet van 8 augustus 1988 -volgens welke de communautaire en gewestelijke regels betreffende het statuut van het personeel de door de Koning vastgestelde algemene principes moeten volgen- geen betrekking op het contractuele personeel van de Gemeenschappen en de Gewesten. Immers, aldus de Brusselse Executieve, de bevoegdheid die de Gemeenschappen en de Gewesten hebben om contractueel personeel in dienst te nemen steunt niet op de paragrafen 3 en 4 van dat artikel 87. Derhalve kon artikel 4 van de wet van 20 februari 1990 door de nationale wetgever niet worden ingevoerd, die hiermee zijn bevoegdheden heeft overschreden. Hoe dan ook, aldus de memorie, kunnen de regels die de bestreden wetsbepaling vaststelt niet beschouwd worden als "algemene principes" in de zin van § 4 van artikel 87 van de bijzondere wet, zoals gewijzigd op 8 augustus 1988. Volgens de Executieve immers kunnen de kwestie van de indienstneming van contractueel personeel en, in voorkomend geval, de kwestie hoeveel personeel in dienst wordt genomen, niet door principes worden opgelost die alle Belgische overheidsdiensten gemeenschappelijk hebben. Het gaat om opportuiniteitskwesties waarbij diverse factoren een rol spelen.

Er dient melding van te worden gemaakt dat de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve in haar memorie van antwoord erkent dat "zoals de Ministerraad heel juist doet opmerken" in zijn memorie van antwoord, de overgangsbepaling van artikel 18, § 3, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1988 bepaalt dat artikel 12, § 2, van diezelfde wet, dat artikel 87, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 wijzigt, op dezelfde datum in werking treedt als het koninklijk besluit bedoeld in artikel 12, § 3, dat artikel 87, § 4, in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 invoegt. De Executieve erkent hiermee dat, gezien het uitblijven van dat koninklijk besluit, dus het vroegere artikel 87, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 nog van kracht is.

- A.6. In haar memorie van antwoord stelt de Franse Gemeenschapsexecutieve dat, anders dan de Ministerraad betoogt, artikel 59bis niet alleen tot doel heeft de communautaire bevoegdheden op te sommen. In samenhang genomen met artikel 3ter, tweede lid, van de Grondwet, dient het als grondslag, aldus de beroep instellende Executieve, van artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Wat artikel 87 van de bijzondere wet betreft zou, volgens de Franse Gemeenschapsexecutieve, aan de wil van de bijzondere wetgever afbreuk worden gedaan indien de nationale overheid eindeloos zou wachten met het vaststellen van het in de nieuwe § 4 van die bepaling bedoelde koninklijk besluit. Volgens de Executieve vindt het vroegere artikel 87, § 3, slechts toepassing op het statutaire personeel van de Gemeenschappen en de Gewesten : de Gemeenschappen en de Gewesten zijn dus, volgens die interpretatie, ten volle autonoom om de positie van het contractuele personeel te regelen.

Aangenomen dat het Arbitragehof oordeelt dat de nationale wetgever materieelrechtelijk nog bevoegd zou zijn geweest om de aangevochten bepaling te nemen, moet immers worden erkend dat de nationale overheid verzuimd heeft binnen een redelijke termijn het koninklijk besluit uit te vaardigen tot vaststelling van de algemene principes die toepasselijk zijn op alle statutaire personeel, tevens dat statuut heeft gewijzigd, en daarmee het beginsel van de federale loyauteit heeft geschonden dat, weliswaar impliciet, zowel in de wetgeving als in de rechtspraak van het Arbitragehof ligt besloten.

- A.7. In de memorie van antwoord die de Waalse Gewestexecutieve heeft ingediend neemt zij er allereerst akte van dat de Ministerraad bevestigt dat de communautaire en gewestelijke instellingen buiten het toepassingsgebied van de bestreden wetsbepaling vallen. Daarentegen is de Waalse Gewestexecutieve van oordeel dat niet kan worden aangenomen dat de aangevochten bepaling -dit anders dan de Ministerraad in zijn memorie betoogt- eveneens toepasselijk is op de besturen en diensten van de Gewesten en Gemeenschappen. Indien dat zo was, zouden de regels die de bevoegdheid verdelen tussen de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten geschonden moeten worden geacht.

Ten aanzien van de datum van inwerkingtreding van artikel 87, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1988 stelt de Waalse Gewestexecutieve dat die bepaling in werking is getreden en, anders dan de Ministerraad stelt, niet kan worden gewacht totdat een koninklijk besluit eerst de algemene principes regelt die gelden voor alle personeel van het bestuur van het Rijk, de Gemeenschappen en de Gewesten. Hoe dan ook, vervolgt de Executieve, indien artikel 87 van de bijzondere wet aldus zou moeten worden geïnterpreteerd dat het aan de Koning de bevoegdheid verleent om de bevoegdheden van de Gewesten bij het beheer van hun

actiemiddelen af te bakenen, zou die bepaling dan artikel 107quater van de Grondwet schenden. De Waalse Gewestexecutieve is ook van oordeel dat de Ministerraad ten onrechte in zijn memorie betoogt dat de totstandkomingsprocedure van het in artikel 87, § 4, bedoelde koninklijk besluit haar normale gang gaat. Bijgevolg, concludeert de Waalse Gewestexecutieve, voert de Franse Gemeenschapsexecutieve in haar verzoekschrift dan ook niet zonder grond schending aan van principes zoals de federale loyaleit.

Ten aanzien van de bevoegdheid van het Hof om kennis te nemen van het beroep in zoverre het middel de schending aanvoert van artikel 66, tweede en derde lid, van de Grondwet

- 1.B.1. Naar luid van artikel 107ter van de Grondwet en van artikel 1, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 doet het Hof uitspraak op de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van een wet, een decreet of een in artikel 26bis van de Grondwet bedoelde regel wegens schending van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.
- 1.B.2. Het middel voert in het tweede onderdeel aan dat, indien artikel 4 van de bestreden wet een algemeen rechtsbeginsel betreffende het statuut van het personeel van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten is, het aan de Koning en niet aan de nationale wetgever staat de norm aan te nemen, zodat de bestreden bepaling een schending zou inhouden van artikel 66, tweede en derde lid, van de Grondwet en van artikel 87, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988.

Het Hof is niet bevoegd om kennis te nemen van een beroep in zoverre het steunt op de schending van de grondwettelijke regels die de bevoegdheid verdelen tussen de nationale wetgever en de Koning.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het middel de schending aanvoert van artikel 59bis van de Grondwet

- 1.B.3. Artikel 59bis, § 1, eerste lid, van de Grondwet bepaalt : "Er is een Raad en een Executieve van de Vlaamse gemeenschap en een Raad en een Executieve van de Franse gemeenschap, waarvan de samenstelling en de werking door de wet worden bepaald".

Krachtens die bepaling en in zoverre zij de Gemeenschappen betreft heeft de bijzondere wetgever artikel 87 van de wet van 8 augustus 1980 aangenomen, dat het beginsel bekrachtigt dat iedere Executieve over een eigen administratie, eigen instellingen en eigen personeel beschikt.

Het middel is dus ontvankelijk in zoverre het de schending aanvoert van een van de grondwettelijke bepalingen - artikel 59bis - dat als grondslag dient voor artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Ten aanzien van de beweerde schending van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988

- 1.B.4. Artikel 9 van de bijzondere wet, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, bepaalt :

"In de aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, kunnen de Gemeenschappen en de Gewesten gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen oprichten of kapitaalsparticipaties nemen. Het decreet kan aan voornoemde organismen rechtspersoonlijkheid toekennen en hun toelaten

kapitaalsparticipaties te nemen. Onverminderd artikel 87, § 4, regelt het hun oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht".

- 1.B.5. Artikel 4 van de wet van 20 februari 1990 is niet van toepassing op de personeelsleden van de door de Gemeenschappen of Gewesten opgerichte instellingen van openbaar nut, zoals blijkt uit de tekst zelf van paragraaf 2, eerste lid, zowel als uit de parlementaire voorbereiding van de wet (Gedr. St. Senaat, 1988-1989, nr. 771/1, memorie van toelichting, pagina's 21, 28 en 31).

Voormeld artikel 4 schendt dan ook geenszins de bepaling van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988.

Ten aanzien van de beweerde schending van artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988

- 1.B.6. Tot aan de wijziging ervan door de bijzondere wet van 8 augustus 1988 luidde artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen als volgt :

"§ 1. Onverminderd artikel 88 beschikt iedere Executieve over een eigen administratie, eigen instellingen en eigen personeel.

§ 2. Iedere Executieve stelt de personeelsformatie vast van haar administratie en doet de benoemingen overeenkomstig de bepalingen tot regeling van de administratieve controle, die gelden voor de ministeries. Dit personeel wordt aangeworven door bemiddeling van het Vast Secretariaat voor werving van het Rijkspersoneel.

Het legt de eed af overeenkomstig de wettelijke

bepalingen, in handen van de overheid die de Executieve daartoe aanwijst.

(...)

§ 3. Onverminderd het bepaalde in deze afdeling, wordt het personeel onderworpen aan de wettelijke en statutaire regelen die van toepassing zijn op de in vast verband benoemde ambtenaren, het tijdelijk personeel, het hulppersoneel en het tijdelijk werkliedenpersoneel van het Rijk".

1.B.7. Artikel 87, § 1, is ongewijzigd gebleven.

Artikel 12, § 1, van de wet van 8 augustus 1988 bepaalt : "in artikel 87, § 2, van dezelfde wet, worden de woorden overeenkomstig de bepalingen tot regeling van de administratieve controle, die gelden voor de ministeries geschrapt".

Met toepassing van artikel 18, § 2, is die bepaling op 1 januari 1989 in werking getreden.

Sinds die datum bepaalt artikel 87, § 2, eerste lid, dus :

"§ 2. Iedere Executieve stelt de personeelsformatie vast van haar administratie en doet de benoemingen. Dit personeel wordt aangeworven door bemiddeling van het Vast Secretariaat voor werving van het Rijkspersoneel."

Artikel 12, § 2, van de wet van 8 augustus 1988 bepaalt : "artikel 87, § 3, van dezelfde wet, wordt vervangen door de volgende bepaling :

§ 3. Onverminderd paragraaf 4, stellen de Gemeenschappen en de Gewesten de regeling vast die betrekking heeft op het administratief en geldelijk statuut van hun vast, tijdelijk en hulppersoneel, met uitzondering van de pensioenregeling. Inzake de pensioenregeling is hun personeel onderworpen aan de wettelijke en statutaire regelen die van toepassing zijn op het vast, tijdelijk en hulppersoneel van het Rijk."

Artikel 18, § 3, tweede lid, bepaalt : "artikel

12, § 2, (...) (treedt) in werking op dezelfde datum als het koninklijk besluit bedoeld in artikel 12, § 3."

Dat artikel 12, § 3, bepaalt : "in artikel 87 van dezelfde wet, wordt een paragraaf 4 ingevoegd, luidend als volgt :

§ 4. Een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, genomen na advies van de Executieven, wijst die algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van het Rijkspersoneel aan, welke van rechtswege van toepassing zullen zijn op het personeel van de Gemeenschappen en de Gewesten, evenals op het personeel van de publiekrechtelijke rechtspersonen die afhangen van de Gemeenschappen en de Gewesten, met uitzondering van het personeel bedoeld in artikel 17 van de Grondwet."

De bijzondere wet van 8 augustus 1988 heeft de inwerkingtreding van die bepaling niet geregeld. Zij is dus in werking getreden op de tiende dag die volgt op de bekendmaking van de wet in het Belgisch Staatsblad, namelijk op 29 augustus 1988.

1.B.8. Het koninklijk besluit waarin het nieuwe artikel 87, § 4, van de bijzondere wet voorziet, is uitgevaardigd op 22 november 1991 en is in werking getreden op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, op 24 december 1991.

Daaruit volgt dat op het tijdstip waarop artikel 4 van de wet van 20 februari 1990 is aangenomen, de nieuwe paragraaf 3 van artikel 87 de vroegere paragraaf 3 nog niet verving, die nog steeds van kracht was. Aan dat vroegere artikel 87, § 3, van

de wet van 8 augustus 1980 moet de bestreden wet derhalve worden getoetst, ook al behoren, sinds 24 december 1991, de regels betreffende het administratief en geldelijk statuut van het vast, tijdelijk en hulppersoneel van de Gemeenschappen en de Gewesten, met uitzondering van de regels betreffende de pensioenen geregeld door die wet, voortaan tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen en de Gewesten, met inachtneming van de door de Koning vastgestelde algemene principes.

De wetgever heeft dus conform die bepaling artikel 4 van de wet van 20 februari 1990 aangenomen, dat de voorwaarden en de wijze van indienstneming bepaalt van personeel onder arbeidsovereenkomst, onverminderd de bevoegdheid van elke Executieve om onder meer de lijst van de bijkomende of specifieke opdrachten vast te stellen, die zij noodzakelijk acht.

Het beroep is derhalve niet gegrond in zoverre het de schending aanvoert van artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988.

Ten aanzien van de beweerde schending van artikel 96 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988

- 1.B.9. Nu artikel 4 van de wet van 20 februari 1990 niet van toepassing is op de gemeenschaps- en gewestinstellingen van openbaar nut -zie rechtsoverweging 1.B.5.- houdt die bepaling om dezelfde redenen geen schending in van artikel 96 van de bijzondere

wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988.

Het beroep is derhalve niet gegrond in zoverre het de schending aanvoert van artikel 96 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988.

Ten aanzien van de schending van het "grondwettelijke algemene rechtsbeginsel van trouw of federale loyaleit"

- 1.B.10. De verzoekende partij voert aan dat de nationale overheid, door na te laten binnen een redelijke termijn het koninklijk besluit te nemen tot vaststelling van de algemene principes die toepasselijk zijn op alle statutaire personeelsleden, het "grondwettelijke algemene rechtsbeginsel van trouw of federale loyaleit" heeft geschonden.

Aangenomen moet worden dat genoemd koninklijk besluit genomen is binnen een termijn die niet onredelijk kan worden geacht. Het middel mist dus feitelijke grondslag.

Ten aanzien van het door de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve opgeworpen middel

- A.8. *In haar memorie werpt de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve een middel op in verband met de schending door artikel 87, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, van de artikelen 3ter en 107ter van de Grondwet. De Brusselse Hoofdstedelijke Executieve betwist immers de exclusiviteit van de bevoegdheid van de Koning bij het bepalen van de algemene principes,*

welke exclusiviteit volgens de Executieve is ingeschreven in artikel 87, § 4, van de bijzondere wet, zoals gewijzigd op 8 augustus 1988. Nu blijkt echter, aldus de Executieve, uit artikel 3ter en artikel 107ter van de Grondwet dat de Grondwetgever voor de bijzondere wetgever de bevoegdheid heeft willen reserveren om de bevoegdheden van de Gemeenschappen en de Gewesten te beperken. Geen opdracht -zoals ten deze de opdracht aan de Koning- kan door de bijzondere wetgever in deze worden toegestaan.

- A.9. Volgens de Ministerraad moet het door de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve opgeworpen middel als een nieuw middel worden aangemerkt waarvan de ontvankelijkheid ongetwijfeld op artikel 85, tweede lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 steunt.

Dat middel mist volgens de Ministerraad evenwel feitelijke grondslag : de bestreden wet is namelijk geen maatregel ter uitvoering van het nieuwe artikel 87, § 4, van de bijzondere wet, maar van het vroegere artikel 87, § 3 van diezelfde wet. Een onderzoek, via een tussengeschied, naar de geldigheid van artikel 87, § 4, van de bijzondere wet zou immers in werkelijkheid pas kunnen plaats vinden naar aanleiding van een beroep dat tegen het vast te stellen koninklijk besluit inhoudende de algemene principes zou worden ingesteld.

Subsidiair toont de Ministerraad bovendien aan dat dat middel volgens hem niet gegrond is. Artikel 87, § 4, van de bijzondere wet heeft immers om te voldoen aan de artikelen 29 en 66 van de Grondwet aan de Koning bij uitsluiting opgedragen bij koninklijk besluit de algemene principes van het statuut van het personeel van het Rijk dat van rechtswege voor de Gemeenschappen en de Gewesten geldt, vast te stellen. Die bepaling kan voor het overige geen schending inhouden van de artikelen 3ter en 107ter van de Grondwet, omdat in onderhavige aangelegenheid artikel 87, § 4, zelf de verdeling van de bevoegdheden over de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten tot stand brengt en bepaalt dat de Gemeenschappen en de Gewesten, wat het statuut van hun personeel betreft, algemene principes waarvan de inhoud door de Koning zal worden vastgesteld, in acht zullen moeten nemen.

- 1.B.11. Aangezien artikel 4 van de wet van 20 februari 1990 geen maatregel is ter uitvoering van het nieuwe artikel 87, § 4, van de bijzondere wet,

maar wel van het vroegere artikel 87, § 3, van die wet, moet het middel dat slechts de grondwettigheid van het nieuwe artikel 87, § 4, aanvecht, niet worden aanvaard.

OM DIE REDENEN,

HET HOF

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof op de openbare terechtzitting van 20 februari 1992.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van der Zwalmen

I. Pétry